

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET

**Valtioneuvoston tiedonanto
yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja
syrjimättömyyden edistämiseksi
suomalaisessa yhteiskunnassa:**

näkökulmia käytännön toimeenpanoon

Johtava asiantuntija Katriina Nousiainen,
Valtioneuvoston kanslia

Valtioneuvoston
yhdenvertaisuushanke

Toimeenpanon lähtökohdat ja tavoitteet

- Yhdenvertaisuustiedonanto annettiin eduskunnalle 31.8.2023.
- Yhdenvertaisuustiedonannossa linjattiin että valtioneuvostossa laaditaan toimenpideohjelma, joka tarkoittaa tiedonantoa. Toimenpideohjelma hyväksytty 5.9.2024.
- Toimenpideohjelman pohjalla yhdenvertaisuustiedonanto ja sen laatimista varten toteutetut kuulemiset, sekä edellinen kansallinen rasisminvastainen ohjelma ja siitä tehty ulkoinen arviointi.
- **Ohjelman keskeiset tavoitteet:**
 1. Yhteiskunnan eriarvoistavien rakenteiden purkaminen työmarkkinoilla ja muualla yhteiskunnassa;
 2. Hyvien väestösuhteiden vahvistaminen;
 3. Työmarkkinoille pääsyn edistäminen;
 4. Rasismia koskevan tietopohjan vahvistaminen.

Läpileikkaava tavoite **nuorten yhdenvertaisuuden edistäminen.**

Toimeenpanon organisointi

- Hanketiimi valtioneuvoston kansliassa
 - Tiivis yhteistyö oikeusministeriön kanssa, jolla valtioneuvoston ohjesäännön mukainen vastuu yhdenvertaisuuden edistämisestä.
- Hankeryhmä seuraa ja ohjaa toimeenpanoa, mukana kaikki ministeriöt
- Poliittinen ohjausryhmä hallituspuolueiden valtiosihteerit
- Lisäksi laaja ja aktiivinen sidosryhmäyhteistyö, ml. eri verkostot, viranomaiset ja kansalaisjärjestöt.
- Toimeenpanon väliraportti julkaistu helmikuussa 2026, toimeenpano jatkuu 31.3.2027 saakka.
- Budjetti 6 miljoonaa euroa

Toimenpideohjelman toimenpiteet

- Yhteensä 62 toimenpidettä, toimeenpanoon osallistuvat muun muassa:

Ministeriöt: OKM, OM, TEM, SM, VM, VNK

Uudenmaan ELY-keskus: Hyvien väestösuhteiden hanke (paikalliset ja alueelliset toimijat)

Kuntaliitto: Kuutoskaupunkien yhdenvertaisuus-verkostohanke

KEHA-keskus: IMAGO-ohjelman toimeenpano

Järjestöt ja uskonnolliset yhteisöt valtionavustusten kautta:

Et ole yksin –palvelu (puhelinneuvonta, ammattilaisten koulutukset jne) (Väestöliitto)

Yhdenvertaisuuden osaamiskeskus nuorisoalalla (Suomen Partiolaiset koordinoi)

Paikalliset uskontojen välisen vuoropuhelun avustukset (OKM, v. 2025)

Avustukset etnisten vähemmistöjen omien järjestöjen rasisminvastaiseen työhön (VNK, v.2025)

Juutalaisten seurakuntien avustukset turvallisuuden ylläpitämiseen (VNK)

Nuorten yhdenvertaisuuden edistäminen läpileikkaavana tavoitteena

- Suomessa syntyneitä ulkomaalaistaustaisia on yli 100000 henkilöä, joukko kasvaa. Esim. pk-seudulla nuorista jo kolmannes ulkomaalaistaustaisia. Lisäksi paljon nuoria, joilla toinen vanhemmista suomalaistaustainen.
- Ohjelman valmistelussa sidosryhmäkeskusteluissa nuorten kokemat haasteet nostettiin esiin: rakenteelliset esteet yhdenvertaisuuden toteutumisessa, torjuva yhteiskunnallinen puhe nuorista ja ulkomaalaistaustaisista, heikentynyt tulevaisuususko.
- Taustalla valtakunnallisen ETNO:n tuottama raportti ”Kukaan ei synny vihaamaan”: Nuorten dialogit rasismista ja syrjinnästä (OM: 2023).
- Havainnot suuressa ristiriidassa yhdenvertaisuusperiaatteen kanssa ja vaikutukset vakavia niin yksilön, yhteisön kuin yhteiskunnankin tasolla.

Käytännön toimeenpano: dialogeista toimiin

- ETNO:n 16 dialogia nuorille ja päättäjille eri puolilla Suomea: käytännön toimet on koottu [raporttiin](#).

Katso, mitä toimenpiteitä kunnissa tehdään nuorten kokeman rasismiin vähentämiseksi!

Heinola • Hämeenlinna • Jyväskylä • Kajaani • Kemi • Kuopio
Kuusamo • Lahti • Mikkeli • Oulu • Pori • Rovaniemi • Seinäjoki
Sotkamo • Tampere • Vaasa

etno Etnisten suhteiden
neuvottelukunta

Lahti

1 Kiertävä ja toistuva keskustelutilaisuus kaikille nuorille rasismista

Järjestetään erityisesti yläkouluikäisille kohdennettuja keskustelutilaisuuksia, joissa kuullaan ja jaetaan rasismiin liittyviä kokemuksia. Tavoitteena on vaikuttaa, että sanat muuttuvat teoiksi sekä auttaa osallistujia katsomaan ilmiötä uudesta näkökulmasta. Mukana voisi olla myös rasismilähettilas. Kokonaisuus liittyy kaupungin rasismiin vastaiseen kirjaukseen.

etno Etnisten suhteiden
neuvottelukunta

2 Rasismista vapaat tilat

International House on jo Lahdessa oleva rasismista vapaa tila. Tuotetaan tilaan tietoa siitä miksi rasismi ei ole ok.

3 Puuttumisen työkalu urheiluseuroille ja kouluille

Luodaan urheiluseuroille ja kouluille malli ja työkalu rasismiin puuttumiseen. Työkalu on suunnattu valmentajille, opettajille ja esihenkilöille. Pyritään saamaan media mukaan.

4 Järjestetään uusille valtuutetuille koulutus tai orientaatio Maahanmuuttajapalveluista

International House Lahti järjestää uusille valtuutetuille koulutuksen tai orientaation Maahanmuuttajapalveluista 17.9.2025.

5 Syrjinnän vastainen sponsorointimalli

Luodaan kaupungin tukemien urheiluseurojen kanssa sponsorointimalli, jossa veloitetaan seurat noudattamaan toiminnassaan syrjinnän vastaisia arvoja. Sanktiona rahallista tukea voidaan pienentää tai ottaa kokonaan pois.

Käytännön toimeenpano: kampanjatoimet ja webinaarit

- Valtioneuvoston rasisminvastainen Me puhumme teoin – kampanja:
 - Tavoitteena lisätä tietoisuutta rakenteellisesta rasismista ja sen ilmenemisestä, jakaa hyviä käytäntöjä ja antaa välineitä kehittää omaa rasisminvastaista työtään.
 - Eri toimijoita kannustetaan konkreettisiin toimiin, joilla tuetaan eri taustoista tulevia nuoria kohti haluamaansa tulevaisuutta.
 - Rasismin vastaisen viikon webinaarit 2025 ja 2026 lasten ja nuorten yhdenvertaisuudesta erityisesti liikunnan ja vapaa-ajan toimijoille. Webinaari koulutusalan ammattilaisille lokakuussa 2026.

Yhteistyö nuorten kanssa: tapahtumayhteistyö ja hanketuki

- Nuorten muslimien foorumi (NMF) ehdotti yhteistyötä valtioneuvostolle median yhdenvertaisuuden teemassa. Tuloksena syntyi keskustelutilaisuus, johon osallistuivat YLE, HS, MTV, Uusi Juttu ja Julkisen sanan neuvosto laaja joukko musliminuoria ja viranomaisia.
 - Nuorten ja median keskinäiset verkostot ja luottamus vahvistuivat.
 - Media-alan yhdenvertaisuuteen liittyvä mentorointihanke käynnistyi vuoden 2026 alussa NMF:n koordinoimana.

Käytännön toimeenpano: valtionavustuksilla tukea rakenteille

- Yhdenvertaisuuden nuorisoalan osaamiskeskus (2025-2026)
 - OKM:n rahoitus: Partiolaiset koordinoivat, mukana Humanistinen ammattikorkeakoulu, Lasten ja nuorten keskus sekä Vantaan kaupungin nuoriso- ja yhteisöpalvelut.
 - Tavoitteena tietopohjan ja osaamisen vahvistaminen. Koulutuksia, valmennuksia ja materiaalia tarjolla nuorisoalalle.
- Et ole yksin –palvelu
 - Liikunta- ja nuorisoala, neuvontapalvelu ja koulutukset (verkkokoulutukset ja livekoulutukset)

YHDENVERTAISUUDEN
NUORISOALAN
OSAAMISKESKUS

Koko koulutusjärjestelmä rasismia ja syrjintää vastaan

- Opetus- ja kulttuuriministeriö lanseerasi kesällä 2025 koko koulutusjärjestelmän 10-kohtaisen kehittämisohjelman tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Sen puitteissa mm.
 - Tuetaan kuntia rasismin ja kiusaamisen vastaisessa työssä
 - Vahvistetaan tietopohjaa yhdenvertaisuustyön haasteista ja keinoista, esim. kodin ja koulun välinen yhteistyö, opetusmateriaalit.
 - Vahvistetaan opettajien osaamista laajalla verkkokoulutuksella
 - Lisätään sateenkaarinuorten tietoisuutta syrjinnän ja häirinnän vastaisista oikeussuojakeinoista.
- Lisätietoa ohjelman sivuilta: <https://okm.fi/koulutuksen-yhdenvertaisuuden-ja-tasa-arvon-kehittamisohjelma>

Muut toimet Suomen moninaisten nuorten yhdenvertaisuuden edistämiseksi

- Lasten ja nuorten yhdenvertainen Suomi? : Selvitys alle 30-vuotiaiden etnisen yhdenvertaisuuden toteutumisesta Suomessa (VNK, 2025)
 - THL:n tuottama tietoraportti, jossa koostettu yhteen eri lähteistä aiheeseen liittyvää tutkimus- ja tilastotietoa
- Pääministerin pyöreän pöydän keskustelu Suomen moninaisten tyttöjen ja naisten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta 9.3.2026, [linkki tiedotteeseen](#).
- Tulossa oleva Afrosuomalaisuuden päivä Oodissa 26.10.2026: aamupäivän ohjelma suunnattu helsinkiläisille 6-luokkalaisille.

Valtioneuvoston omat toimet

- Lakisääteiset velvollisuudet tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Ministeriöt tärkeitä suunnannäyttäjiä yhteiskunnassa.
- Ministeriöiden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien arviointi ja suositukset 2025.
- Valtioneuvoston sisäinen prosessi suositusten toimeenpanemiseksi kansliapäälliköiden johdolla. Painopisteet: 1) tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyö vahvemmin osaksi ministeriöiden strategista kehittämistä, 2) osaamisen kehittäminen ja tietopohjan vahvistaminen tavoitteellisemmaksi.
- Kehittämishanke käynnistymässä tavoitteiden käytännön toimeenpanemiseksi, jatkuu seuraavaan hallituskauteen.

Katseet kohti hallituskauden vaihdosta

- Opit yhdenvertaisuustiedonannon toimeenpanosta tulevien hallitusneuvottelijoiden käyttöön.
- Arviointia tehty koko kauden läpi kaikissa hankkeissa, tietoa kerätään loppuraportointia varten tuloksista ja vaikuttavuudesta.
- Historiallinen kausi: resurssit mahdollistaneet kehittämistyötä rakenteissa ja ruohonjuuritasolla. Julkinen keskustelu ollut repivää, tähän puuttumiseksi myös tuoreet suositukset Suomelle YK:lta.
- Yhdenvertaisuustyö on ottanut tärkeän askeleen erillisestä näkökulmasta kohti valtavirtaistettua rakenteellista lähestymistapaa.

Kiitos!

Ota yhteyttä:

Katriina Nousiainen

Johtava asiantuntija

Valtioneuvoston kanslia | Strategiaosasto

p. 0295 160 735, 050 465 3299 |

Katriina.nousiainen@gov.fi

www.vnk.fi/yhdenvertaisuuden-edistaminen

VALTIONEUVOSTO
STATSRÅDET